

N:o 67.

Ank. till Riksd. kansli den 6 maj 1890, kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om beviljande af ett ordinarie förslagsanslag af högst 15,000 kronor för utgifvande af en tidning för legala tillkännagifvanden, m. m.

(1:a och 2:a U. A.)

I en inom Andra Kammaren väckt, till statsutskottet remitterad motion, n:o 178, har herr *A. P. Danielson* föreslagit, att Riksdagen måtte besluta att på ordinarie stat för 1891 bevilja ett förslagsanslag af högst 15,000 kronor, att uppföras under 2:dra hufvudtiteln, eller på 6:te eller 8:de hufvudtitlarne, om Riksdagen funne det på någondera af dem vara mera lämpligt, och ställas till Kongl. Maj:ts forfogande för att, sedan det med utgifvaren af Post- och Inrikes tidningar upprättade eller nu gällande kontrakt blifvit med första möjliga uppsagdt och upphört att gälla, anordna, att en tidning, afsedd att upptaga vissa meddelanden från regeringen och alla legala tillkännagifvanden såväl af embetsmyndigheter som enskilde i de fall, då sådana enligt lag och författningar måste sålunda offentliggöras jemte andra kungörelser och annonser, blefve under statsmyndighets kontroll utgifven att utdelas till embetsverk, myndigheter och rikets kommuner och jemväl finnas att tillgå genom prenumeration och försäljning, samt så ordnad, att deri upptagna tillkännagifvanden och annonser med lätthet kunde i sina olika grupper igenfinnas.

Bih. till Riksd. Prot. 1890. 4 Saml. 1 Afd. 48 Häft.

Till stöd för sin berörda hemställan har motionären åberopat de skäl, som anförts så väl i den af samme motionär i enahanda ämne vid 1888 års riksdag väckta motion som ock i Andra Kammarens fjärde tillfälliga utskotts vid samma riksdag öfver den då väckta motionen afgifna, af Andra Kammaren godkända utlåtande.

I den af motionären åberopade, vid 1888 års riksdag i ämnet väckta motionen hemställde motionären, att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes föranstalta om utredning i syfte att alla legala tillkännagifvanden, såväl af embetsmyndigheter som enskilde, i de fall, då sådana offentliga tillkännagifvanden vore enligt lag och författningar dem ålagda, måtte införas i en statstidning, afsedd uteslutande för dylika tillkännagifvanden och för meddelanden från regeringen och Riksdagen i vissa ärenden, utgifven under statsmyndighets kontroll samt så ordnad, att berörda tillkännagifvanden med lätthet kunde i sina olika grupper igenfinnas och medförde minsta möjliga kostnad för vederbörande, hvilken utredning äfven borde omfatta frågan i hvad mån och på hvilket sätt samma statstidning borde kostnadsfritt utdelas, samt till följande Riksdag inkomma med förslag i ämnet; och anförde motionären bland annat, att, då svenska akademien, som på grund af erhållet privilegium af den 20 december 1791 vore såsom utgifvare af nämnda tidning ensam berättigad att få tidningen erkänd som den enda med laga vitsord att upptaga den i lag anbefalda annonseringen i allmänna tidningarne, icke, på sätt i tryckfrihetsförordningen stadgades, förnyat det uppgifna privilegiet, utan på 1830-talet låtit det förfalla, hinder ej kunde deraf möta att ordna den lagtvungna annonseringen mera tidsenligt och på annat sätt än nu; att man borde tillse att denna lagtvungna skatt icke utginge med större belopp, än behovet kräfde, och att den ej godtyckligt bestämdes af en enskild person eller af svenska akademien; att, ehuru Post- och Inrikes tidningar utginge i en upplaga af icke så betydligt antal exemplar och egde en mycket begränsad läsekrets mot en del andra tidningar, den ändock gäfve svenska akademien betydlig inkomst genom tidningens bortarrenderande till enskild person; att, för att få en skattejemkning för den stora allmänheten och på samma gång ett mera allmänt och verkligt gagn af den lagtvungna annonseringen, Riksdagen borde vidtaga åtgärder i den antydda riktningen; att den föreslagna statstidningen skulle utgifvas under statens kontroll och utdelas till embetsverk och myndigheter samt rikets kommuner äfvensom finnas att tillgå genom prenumeration och försäljning; att tryckningen af tidningen borde ske genom aftal för viss tid med enskildt tryckeri i hufvudstaden eller såsom i vanliga

fall tillginge för tryckning af de så kallade länskungörelserna; samt att annonspriset för legala annonser beräknades så lågt som möjligt och så, att endast kostnaden för tidningens utgifvande blefve i medeltal ersatt.

Andra Kammarens fjerde tillfälliga utskott, till hvars behandling motionen, på sätt motionären nu jemväl erinrat, hänvisades, egnade frågan en utförlig utredning, dervid utskottet i likhet med motionären kom till det resultat, att svenska akademiens ifrågavarande privilegium, såsom icke förnyadt, ej lade hinder i vägen för Kongl. Maj:t att, efter uppsägning af den med Posttidningens nuvarande utgifvare avslutade öfverenskommelse, meddela förordnande, hvarigenom officiella och legala kungörelser komme att i första hand införas i annan tidning, men utskottet framhöll tillika, att inkomsten af Posttidningen vore akademiens förnämsta inkomstkälla och snart sagdt ett livsvilkor, för att akademien skulle kunna fortsätta sin ädla och gagnande verksamhet och fullborda det synnerligen dyrbara arbetet med utgifvandet af en svensk ordbok, i följd hvaraf utskottet fann åtgärd, hvarigenom akademien ginge miste om sin inkomst utaf Posttidningen, icke böra vidtagas utan i sammanhang med anordning, ledande dertill, att ersättning bereddtes akademien för hvad hon derigenom förlorade.

Det tillfälliga utskottet medgaf vidare, att för den fattigare befolkningen, som dock väl ej företrädesvis betalade annonserna i Posttidningen, tidningens annonspris $12\frac{1}{2}$ öre per rad kunde kännas tryckande, men, när berörda pris understeg de flesta andras, ansåg utskottet all skäligen anledning till klagan öfver annonsernas dyrhet vara undanröjd, om annonspriset kunde nedsättas till 10 öre per rad, hvar emot utskottet fäste mera vikt dervid, att de allmänna kungörelsernas innehåll blefve i högsta möjliga mån spridt i hela landet, blefve känt och beaktadt af den stora allmänheten, samt, då Posttidningen nu hade det i jemförelse med åtskilliga andra stockholmstidningar ringa prenumerantantalet 1,012, fann det ådagalagdt, att tidningen i sitt nuvarande skick icke lämpade sig för upptagande af officiella och legala kungörelser, och instämde med motionären deri, att en ändring i detta afseende påkallades af omsorg om allmänhetens välförstådda intresse.

Erkännande rättigheten af motionärens åsigt, att denna viktiga angelägenhets ordnande icke kunde ske utan en föregående, af Kongl. Maj:t ombesörjd utredning, ansåg dock bemälda utskott sig böra, om ock blott antydningssvis, beröra frågan om grunderna för de nya anordningarne samt framstälde det förslag, att det ifrågavarande bladet,

som lämpligen kunde benämnas Sveriges Allmänna Tidningar och måste utkomma hvarje helgfri dag, borde upptaga förutom de meddelanden från regeringen, hvarom i det med nuvarande utgifvaren af Posttidningen utaf regeringen upprättade kontrakt förmäldes, endast annonser, nemligen dels alla officiella och legala kungörelser, deribland ock riksgäldskontorets, dels ock andra annonser af alla slag med undantag af sådana, hvilkas innehåll vore i något afseende olagligt eller opassande, att annonspriset ej skulle sättas högre än 10 öre för petitrad, att prenumerationspriset, liksom priset å lösa nummer, skulle hållas synnerligen billigt och gratisutdelning till embetsverk, myndigheter och kommuner samt tidningens framläggande å lämpliga offentliga lokaler, efter föredömet i Norge, införas, att tidningens utgifvande borde ske under civildepartementets eller möjligen justitiedepartementets öfverinseende af en särskildt för ändamålet anställd person, hvars aflöning kunde hållas mycket måttlig, då någon literär eller politisk kompetens ej erfordrades, och hvilken borde ega erforderliga, helst qvinliga biträden.

Med förmälan att en dylik tidning, rätt skött, sannolikt skulle inbringa medel, tillräckliga att betäcka ej allenast alla statsverkets utgifter för företaget utan ock den ersättning, som borde svenska akademien tillkomma, hemstälde utskottet slutligen, att Riksdagen ville besluta att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t *dels* låta utreda, huruvida ej, sedan det med utgifvaren af Post- och Inrikes tidningar under den 30 april 1886 af regeringen upprättade kontrakt blifvit i vederbörlig ordning uppsagdt och upphört att gälla, en tidning, afsedd att upptaga vissa meddelanden från regeringen äfvensom officiella och legala kungörelser samt andra annonser, kunde under statsmyndighets kontroll utgifvas och spridas på sätt utskottet antydt, dervid ersättning borde beredas svenska akademien för den minskning i inkomst, akademien, i följd af upphäfvande af Post- och Inrikes tidningars officiella egenskap, kunde visa sig komma att få vidkännas; och *dels*, om möjligt till följande Riksdag, afgifva proposition i ämnet.

¶ Sedan denna det tillfälliga utskottets hemställan af andra Kammaren bifallits, undergick den väckta frågan inom Första Kammaren förberedande behandling af kammarens andra tillfälliga utskott, hvilket af anförda skäl fann sig icke kunna i vidsträcktare mån understödja motionens syfte, än att utskottet hemstälde, att Riksdagen ville besluta att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utreda, om och hvilka åtgärder borde vidtagas för att de kun-

görelser, hvilka enligt lag och författningar skulle i allmänna tidningarna införas, måtte vinna större spridning och medföra mindre kostnad än nu vore fallet. Denna hemställan blef emellertid af kammaren afslagen.

Vid senaste riksdag återupptogs frågan af motionären uti en inom Andra Kammaren väckt motion, i hvilken hemställdes, att Riksdagen ville besluta att hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes föranstalta om utredning derom, att, sedan det med utgifvaren af Post- och Inrikes tidningar under den 30 april 1886 af regeringen upprättade eller nu gällande kontrakt blifvit med första möjliga i vederbörlig ordning uppsagdt och upphört att gälla, en tidning, afsedd att upptaga vissa meddelanden från regeringen och alla legala tillkännagifvanden så väl af embetsmyndigheter som enskilde i de fall, då sådana enligt lag och författningar måste sålunda offentliggöras jemte andra kungörelser och annonser, kunde under statsmyndighets kontroll utgifvas och utdelas till embetsverk, myndigheter och rikets kommuner och jemväl finnas att tillgå genom prenumeration och försäljning, samt så ordnad, att deri upptagna tillkännagifvanden och annonser med lätthet kunde i sina olika grupper igenfinnas, äfvensom till nästa Riksdag afgifva proposition i ämnet, och att ställa till Kongl. Maj:ts förfogande för förenämnda utredning ett anslag af 1,500 kronor.

Statsutskottet, till hvars förberedande behandling sistnämnda motion öfverlemnades, hemställde i afgifvet utlåtande, att Riksdagen måtte ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag af 1,500 kronor till utrednings verkställande, *dels* huruvida icke, sedan det med utgifvaren af Post- och Inrikes tidningar nu gällande kontrakt blifvit i vederbörlig ordning uppsagdt och upphört att gälla, en tidning, afsedd att upptaga vissa meddelanden från regeringen äfvensom officiella och legala kungörelser samt andra annonser, kunde under statsmyndighets kontroll utgifvas och utdelas till embetsverk, myndigheter och rikets kommuner och jemväl finnas att tillgå genom prenumeration och försäljning, hvilken tidning borde vara så inrättad, att deri upptagna tillkännagifvanden och annonser med lätthet kunde i sina olika grupper igenfinnas, *dels* ock om och i hvad mån, med anledning af den minskning i svenska akademiens inkomster, som häraf kunde föranledas, understöd borde beredas akademien till fullbordande af det nu pågående arbetet med utgifvandet af en svensk ordbok, äfvensom hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t ville, om möjligt till följande Riksdag, afgifva proposition i ämnet. Denna hemställan bifölls af Andra Kam-maren, hvaremot Första Kammaren afslog hvad utskottet hemställt.

Med anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut förklarades frågan hafva förfallit.

Utskottet, som delar den af så väl Andra Kammarens förenämnda tillfälliga utskott, som nästlidet års statsutskott uttalade åsigt om lämpligheten af att en under statsmyndighets kontroll stäld tidning måtte utgifvas för upptagande af vissa meddelanden från regeringen äfvensom officiella och legala kungörelser, anser efter den behandling, som under senaste åren egnats denna fråga, densamma nu hafva inträdt i det skede, att åtgärder för den föreslagna tidningens anordnande icke vidare böra undanskjutas. Vid sådant förhållande har utskottet ansett sig böra förorda upprättande af en dylik tidning. Utskottet skulle emellertid tvekat att tillstyrka tidningens anordnande derest anledning finnes att antaga, att densamma skulle komma att för statsverket medföra några väsentliga utgifter, men då så ej torde blifva förhållandet, utan tidningen, enligt utskottets förmenande, bör, rätt skött, kunna fullständigt betäcka de å densamma nedlagda kostnader, har utskottet låtit denna betänklighet falla.

Då det emellertid torde vara af vigt, att Kongl. Maj:t, i händelse af behof, har till sitt förfogande ett anslag för tidningens uppehållande, har utskottet ej något att erinra mot motionärens hemställan om, att för ändamålet må till Kongl. Maj:ts disposition ställas på ordinarie stat ett förslagsanslag, som, i enlighet med motionärens förslag, torde böra bestämmas till högst 15,000 kronor och synes utskottet lämpligast böra uppföras å riksstatens sjetta hufvudtitel.

Utskottet, som icke haft någon erinran att göra hvarken mot motionärens förslag i fråga om denna tidnings kostnadsfria utdelning till embetsverk, myndigheter och rikets kommuner eller mot den i öfrigt föreslagna anordningen af densamma, får alltså med anledning af förevarande motion hemställa,

att Riksdagen må under riksstatens sjetta hufvudtitel på ordinarie stat för 1891 bevilja ett förslagsanslag högst 15,000 kronor att ställas till Kongl. Maj:ts förfogande för att, sedan det med utgifvaren af Post- och Inrikes tidningar nu gällande kontrakt blifvit i vederbörlig ordning uppsagdt och upphört att gälla, ombesörja att en tidning, afsedd att upptaga

vissa meddelanden från regeringen och alla legala tillkännagifvanden såväl af embetsmyndigheter som enskilde i de fall, då sådana enligt lag och författningar måste sålunda offentliggöras, jemte andra kungörelser och annonser, må under statsmyndighets kontroll utgifvas och utdelas till embetsverk, myndigheter och rikets kommuner, hvilken tidning jemväl må finnas att tillgå genom prenumeration och försäljning samt vara så ordnad, att deri upptagna tillkännagifvanden och annonser med lätthet må kunna i sina olika grupper igenfinnas.

Stockholm den 6 maj 1890.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservation

af herrar grefve *G. Sparre*, *C. E. Casparsson*, *O. W. Odelberg*, grefve *E. C. A. Piper*, *F. Boström*, *P. J. von Ehrenheim*, *V. N. Ekenman*, *C. O. Bergman*, *C. W. von Schulzenheim*, *A. G. Svedelius*, *A. F. Almén* och *F. A. Almgren*.

Herr *L. Jönsson* har begärt få antecknadt, att han inom utskottet icke deltagit i förestående ärendes behandling.
